

ДО: г- н КРАСИМИР КОСТОВ –
КМЕТ НА ОБЩИНА ШУМЕН
г-н ГЕОРГИ КОЛЕВ -
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБС ШУМЕН
г- жа РАЛИЦА ТОДОРОВА -
и. д. ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО: Стратегия за паметниците и паметните знаци

Уважаеми дами и господа,

На 14 декември 2011г. се проведе дискусия на тема “Шумен в паметта на поколенията”, на която се обсъдиха редици въпроси и проблеми, касаещи увековечаване паметта на видни шуменски личности и издигане паметници в тяхна чест на територията на Община Шумен. Изхождаме от разбирането, че всичко, което предлагаме в настоящето Предложение, по разбираеми причини, не може да се осъществи като “задачи на днешния ден”, но то може да бъде основа за решения в близкосрочна и по-далечна перспектива /”задачи на утрешния ден”/. Важно е общината да има изработено становище, визия, бихме казали **стратегия** за години напред - къде и на кого следва да се издигне паметник или постави паметен знак. А не да се работи “на парче”, както е досегашната практика.

Кандидатурата на град Шумен за европейска културна столица ни задължава да погледнем на родния си град с многовековна история и културни традиции под ракурса “Какво е нужно още на Шумен?”, за да придобие завършен вид в областта на паметниците и паметните знаци.

Вярваме, че Вие и шуменската общественост ще откликнете на нашите предложения. Готови сме за широко обществено обсъждане с участието на институциите, гражданите и медиите.

Ето и нашите предложения:

А. “Задачи на днешния ден”:

1. Изпълнение на проекта за паметник на Васил Левски.
2. Издигане паметник на двамата солунски братя св. св. Кирил и Методи пред община Шумен в навечерието на 200- годишнината от първото регистрирано светско честване на двамата братя през май 1813г. в Шумен. Алтернативно предложение- пред общината да бъдат увековечени деятели на Преславската книжовна школа.
3. Поставяне паметна плоча на дома на полк. Марин Куцаров.
4. Поставяне на паметна плоча на старото гробище, сега парк “Студентски” за увековечаване паметта на погребаните там.

Б. “Задачи на утрешния ден”:

1. Изкупуване на ротондата на Илчов баир от Община Шумен и превръщането ѝ в Пантеон на великите /безсмъртните/ шуменци.
2. Изграждане на Алея на бойната слава с вечен огън и паметници на видни военачалници от Шуменския гарнизон, прославили българското оръжие по бойните полета на България след Освобождението – място – по стълбите, водещи към паметника “Създатели на българската държава”. Алтернативно предложение – алеята на бойната слава да бъде изградена в градинката пред хотел Шумен, където е паметника на генерал Каварналиев. Второ алтернативно предложение - по оста Руски паметник – площад Кристал. Да се възстанови портала на 7 – ми Преславски полк и да бъде именувана улица в Шумен “Седми Преславски полк”
3. Издигане паметник на писателя Стилиян Чилингиров пред РБ” Ст. Чилингиров”.
4. Издигане паметници на Сава Доброплодни, Роза Попова и Чичо Стоян, и на поета Иван Пейчев в пространството между театъра и Регионалната библиотека.
5. Издигане паметник на епископ Константин Преславски пред Шуменския университет.
6. Издигане паметник на художничката Елена Карамихайлова пред художествената галерия “Елена Карамихайлова”.
7. Издигане паметници на министър- председателите на България, произлезли от Шумен: Васил Друмев, Стоян Данев, генерал Рачо Петров, Иван Багрянов, Васил Коларов. Вариант -поставяне на паметни плочи на родните им къщи – съгласно решение на дружеството на краеведите в Шумен.
8. Изграждане на алея “Спортна слава”- плочи на всеки един шуменец-спортист, прославил Отечеството и Шумен.
9. Издигане паметник на Владимир Висоцки в парк “Студентски”.
10. Издигане паметник на генерал Дибич в с. Дибич, а в с. Белокопитово – паметен знак на генерал Белокопитов.
11. Възстановяване паметниците на Иван Кръстев Ивански и Петко Топчиев в с. Ивански.
12. Издигане паметник на Васил Друмев в с. Васил Друмев.
13. Поставяне на паметен знак на местата на закритите военни поделения.
14. Поставяне на паметна плоча на дома на фамилия Мутафови.
15. Оформяне на мемориален комплекс с подобаващ паметник в Марашката кория в чест на Съединението на България от 1885 г.
16. Издигане на паметник на маршал Толбухин и наименоване на главна улица в града на негово име.
17. Монтиране отново на подходящо място паметника на Васил Коларов. /Например на гаровия площад/

18. Възстановяване вензела на цар Борис III на паметника на 5 – ти полк.
19. Поставяне бюст- паметник на Георги Джумалиев в градинката на Държавен архив Шумен.

Никой не счита, че направените по-горе предложения са задължителни и трябва да се изпълнят в близките години. Ние сме ги включили в Предложението, защото уважаваме мнението и идеите на всеки участник в дискусиата. Те по-скоро изразяват мислите и чувствата на определена група шуменци. Някои от тях са твърде спорни за днешното време. За някои паметни знаци липсва дистанцията на времето, а с нея и оценката на историята. Ние изхождаме от основополагащия принцип, че паметниците следва да обединяват гражданите, а не да ги разделят. Ето защо следва те да се издигат при наличието на обществен консенсус...

Особено искаме да отбележим, че в хода на дискусиата възникнаха и се изказаха много важни въпроси, касаещи нашето общество и нашата историческа памет. С чувство на загриженост и тревога прозвучаха някои проблеми, други, че не стоят на вниманието на отговорните институции. Ето какво се има в предвид:

1. Тревожно е опазването на съществуващите паметници – надраскани с графити, занемарена околна среда, неуважение към увековечените /пример паметника на митрополит Симеон, паметника на руските войни в квартал Млада гвардия и др./ Целесъобразно е в Наредба №1 да има текст и налагане на глоби за драскане със спрей по паметници и обществени сгради.

2. Допуснати грешки в изграждането и ситуирането на паметните знаци. Недопустимо е в зоните за отдих като Градската градина да се издигат паметници, “натоварени” с политически емоции и страсти /паметник на репресираните при комунизма и паметник за приемането ни в НАТО/. Неоснователно преди време преименуване на улица Мутафови” на “Лайош Кошут”. Не че последният не заслужава да се споменава неговото име. Списъкът на шуменските опълченци на паметника до църквата Светото възнесение не е пълен- вместо 123 там са изписани 106. Все още битува в някои отговорни среди мнението, че княз Александър Батемберг е утвърдил Съединението на България от 1885 г. не от Марашката кория, а от конезавода в Кабиюк. В тая връзка твърде невзрачен е паметния знак , поставен там.

3. Тревожен е фактът, че историята на нашия град, неговите видни личности не се познават. Една анкета, специално направена за дискусиата, показва, че шуменци, и млади, и стари, не познават Атанас Стойков Ковачев – наследник на П. Волов и председател на Шуменския революционен комитет, извел чета в Котленския балкан през 1875г., видния шуменски поет Иван Пейчев, на името на когото има национална награда за поезия и т.- н. С особена острота изниква отново въпроса за

написване историята на нашия възрожденски град – един замразен проект.

4. Със загриженост участниците в дискусиата предлагат в шуменските училища да се въведат часове за изучаване на шуменската история и приносът на Шумен в националната ни култура. Оценяваме работа по възпитанието на подрастващото поколение като недостатъчна и нецеленасочена.

5. Направени бяха препоръки за по-нататъшно разгъване на музейната система в Шумен. В тая връзка военно-историческият музей следва да получи по-нататъшно развитие и обогатяване. Шумен е столица на българската артилерия, голям военен гарнизон, чийто войски са защитавали Отечеството в годините на най-тежки изпитания и войни, чийто войни донесоха непреходната слава на българското оръжие.

В Шумен има условия и необходимост от изграждане на етнографски и природонаучен музей от регионален мащаб.

6. По подобие на Етъра в Габрово и Самоводската чаршия във Велико Търново в Шумен е редно да има квартал, комплекс на занаятите. Знае се какъв крупен занаятчийски център е бил градът ни през изминалите векове. Такъв комплекс може да се изгради в района преди Кьошкьовите или в самата Шуменска крепост. Възраждането на занаятите ще има мултиплициращ ефект върху различни обществени сфери, в това число ще допринесе за развитие на туризма в града. За повишаване на атрактивността в града може да се намери решение старите турски чешми да “потекат” в буквален смисъл.

7. Сериозно внимание трябва да се обърне на визията за развитие на Шуменската крепост. Пространството в нея трябва да се напълни със съдържание, за да стане тя атрактивен обект на туризма. Там може да се изгради действаща църква, където да се правят сватби и кръщенета, да се развиват различни народни занаяти и т. н.

В тая връзка бъдещото развитие на Шуменското плато следва да бъде поставено на широко обществено обсъждане, защото има много идеи и предложения, които заслужават внимание.

8. За съхранение на историческата памет следва да се направят документални филми за видните шуменски граждани. Една огромна задача, която чака своето решение. Киноклуб “Мадарски конник” е подготвил немалко такива филми, но считаме, че това е недостатъчно. Нужна е помощ за клуба, за да може задачата да бъде изпълнена, а и не само от него.

9. Следва в сградата на общината да бъдат поставени портретите на всички досега кметове на Шумен.

10. Необходимо е общината да изработи регистър на съществуващите паметни знаци на нейната територия и извърши паспортизация за всеки един паметник.

Участниците в дискусиата отчитат времето, в което живеем и трудностите, които преживяваме в тази тежка криза. Но това не означава да не мислим за утрешния ден. От това, което предлагаме, следва да отберем разумното, възможното, неоспоримото. Само така градът ни ще добие истински цивилизационен и съвременен облик, съчетал в себе си историческата памет и културна традиция със съвременното и своето бъдеще. Така той ще стане привлекателна туристическа дестинация и привлекателно място за работа и живеене. **“Липсата на пари не е пречка. Липсата на идеи е пречка”** – казва Кен Хакута, а Гастон Бергер добавя: **“Не можем повече да чакаме утрешния ден; ще трябва да си го създадем сами.”**

14 декември 2011г.

гр. Шумен

- ЗА: 1. Дружество на краеведите:...../Н. Калев/
2. Шуменски университет:/проф. И. Савова/
3. Регионален исторически музей:...../Г. Майсторски/
4. Регионална библиотека:/К. Александрова/
5. Художествена галерия :/Д. Евтимов/
6. Отдел “Териториален архив” Шумен:/А. Панева/
7. Съюз на ветераните от войните:/М. Йорданов/
8. Архиепископско наместване:...../отец Димитър/
9. Съюз на архитектите:/арх. В. Колев/
10. НД “Традиция”, клон Шумен:/д-р С. Караниколов/
13. Съюз на потомците на възпитаниците на ВНВУ:...../Д. Дончев/.